

vinge det ind paa denne Virksomhed, og en Form for denne skal det nok finde; thi man kan godt forsyne Kjøbmænd med Penge til deres Forretningsvirksomhed uden at faae Begjer af dem. Naar den høitærede Minister sagde, at det var en Selvfølge, at Vedtægten skulde konfirmeres af Ministeriet, saa er det jo blevet paavist af den ærede Ordfører, at Udvalget har været saa radikalt at overlade til Sparekasserne fra Dag til Dag — det er maaske lidt haartrukket — men i alt Fald saa hyppigt, de selv ville, at forandre deres Vedtægter, saa at de naarsomhelst kunne sætte Renten op og forandre deres Virksomhedsplan. Jeg har allerede nævnt, at naar der kommer et Tryk fra Landmændene og Kjøbmændene under opadgaende Konjunkturer, naar man har alt for store Tanker om Forholdene, saa skulde Loven virke, og kan vedkommende Institut da ikke sige: Gaa til Bankerne — forsaavidt der da overhovedet eksisterer de Banker, der skulle være — Lendentsen, synes jo at være at forfølge dem — saa tvinges Sparekasserne til at foretage disse Transaktioner, og det nytter ikke, at Bezelomsætning er udelukket. Dette har Erfaringen vist. Den ærede Ordfører sagde, at Sparekasserne arbeide ikke for Gevinst, men det gjøre Bankerne. Erfaringen har imidlertid vist, at Sparekasserne dog drives ind paa at drive Banknegotie, og det kan ikke være Andet. Der er mange andre Grunde for dem til at komme ind paa denne Virksomhed, og Hensynet til, at de ikke have egentlige Aktionærer, der vente en høj Dividende, har hidtil ikke kunnet forhindre det. Der kan jo nemlig være en stor Mængde Sparere, der betragte deres Forhold paa samme Maade, som Aktionærene i en Bank betragte deres; de have en stor Mængde Sparekassemidler i Sparekassen, og sige: Lad os faae en høj Rente. Jeg skal villig indrømme, at Frygten for Konkurs og Sparekassenspektrens Kontrol vil gjøre Noget i saa Henseende, — derfor har jeg været med dertil, — Noget ville disse Bestemmelser bewirke, at Sparekasserne ikke indlade sig paa saamegen Wildskab som hidtil, men det kan ikke være afgjørende. Netop under opadgaende Konjunkturer, naar der er en utilbørlig Tillid, begynder Svindel, og saa frygter man ikke Konkurs, saa kjøber man disse fortræffelige Papirer, som russiske Sernbaneobligationer og italienske Tobakspapirer, som enkelte Sparekasser ligge inde med, og saa frygter man ikke for, at Kontrollen skal kunne paavise — og det kan den ikke — at det er Papirer, som Sparekassen ikke burde have. Hvorledes skal dog den Embedsmand, som er Inspektør, kunne bedømme alle de 220 Millioners Omsætning i Sparekasserne? Hvorledes er det ham muligt, naar han ser en Fortegnelse over Kjøbmænd og Landmænd, som Sparekassen har laant Penge, eller en Fortegnelse over dens Papirer, at afgjøre, om de ere noget værd eller ikke? Der er netop en Indvending, man andet-

steds har gjort mod denne Lov: Hvad kan Sparekassenspektren egentlig gjøre? I enkelte Tilfælde kan han stride ind, men gennemgaende kan han ikke forhindre Katastrofer. Og der er meget i denne Indvending. Ut tro, at han kan forhindre Virksomhed af denne Art, fordi Sparekassen ellers maa frygte for at komme under Konkurs, er en Illusion. Han kan ikke standse Sparekasser selv om han mener, at der er Underbalance, eller fordi han tror, at alle Debitorerne ere lutter Straamænd. — Han kan kun sige sin Mening. Først naar det er et Faktum, der kan konstateres, at der er Underbalance, kan han træde til. Og saa have vi til Overflod Bestemmelsen om Nævnet, som nok skal vise sine Memper under praktiske Forhold. — Den høitærede Minister kom dernæst med en Bemærkning om, hvorledes det skulde være muligt for Sparekassenspektren, som vil faae saa meget at bestille, tillige at overkomme Bankerne, som efter min Opfattelse for en Del maa være sig af Sparekassemidler, saaledes som Forholdene for Dieblittet ere. Jeg kan dertil ikke svare Andet, men det er formentlig ogsaa ganske tilstrækkeligt, end at jeg stoler paa, at Ministeren vil staa ham den Assistance, han behøver. Derefter kommer den høitærede Minister med den Bemærkning, at vi have Banker nok. Det er en Bemærkning, som er meget vidtgaaende, hvis den høitærede Minister vil lægge et dybere Indhold deri. Det er muligt, at der ogsaa er Skomageere og Skrædere nok, det er muligt, at der er for mange Virksomheder af een Art og for faa af en anden. Det økonomiske System, vi leve under, er imidlertid, at Staten ikke skal regulere det. (Th. Nielsen: Det skal den!) Det ærede Medlem siger, at det skal den, jeg kjender godt det ærede Medlems Opfattelse i saa Henseende. Men jeg havde ikke troet, at den høitærede Minister ogsaa havde denne Opfattelse, og det skal vel heller ikke ligge i Ministerens Ord men Konsekvensen af saadanne Udtalelser er Arbejdsordning af Statsmagten. Det er den Opfattelse, der hyldees af Basalle, Louis Blanc og andre Rorsfær fra den Side. Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) staaar paa den samme Side, det vidste jeg godt, saa at han behøvede ikke derfor at afbryde mig. Jeg bemærker dette; thi lige saa vist som det forekommer mig, at hvis et saadant System skulde gennemføres, maatte den høitærede Minister søge et helt andet politisk Grundlag end det, de nævnte Herrer attraa, inklusive det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds, lige saa sikkert forekommer det mig at være, at det økonomiske System i Virkeligheden er det samme. — Jeg kommer nu til den ærede Ordfører. For en Del har jeg allerede forsøgt at gjendrive ham. Den ærede Ordfører kom først med en lille Spydighed, som jeg skal berøre, navnlig fordi det ærede Medlem for Nørresundby (Suel)